

УДК 338.43:339.137.2(4-67)

DOI:10.5281/zenodo.11923231

В.О. Бабика, здоб. ступ. PhD (ДБТУ, Харків)

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРОВИРОБНИКІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

У сучасних умовах євроінтеграції аграрний сектор в Україні відіграє ключову роль у стабілізації економіки та розвитку суспільства. Забезпечення конкурентоспроможності агровиробників стає стратегічним завданням, що вимагає комплексного підходу та ефективних заходів. Аграрний сектор України має значний потенціал у виробництві, який перевищує внутрішні потреби, відіграє ключову роль у розвитку національної економіки та інтеграції країни в Європейський Союз та світовий економічний простір. Підвищення доходів сільського населення, яке становить понад третину від загальної чисельності населення країни та активно залучене в аграрний сектор, призведе до зростання попиту на різноманітні товари та послуги. Це, в свою чергу, стимулюватиме розвиток інших секторів економіки, сприяючи загальному економічному зростанню та створенню нових робочих місць [1, с.41]. Отже, національним сільгоспвиробникам необхідно зосередити свою увагу на покращенні управління конкурентоспроможністю продукції для формування конкурентних переваг не лише на внутрішньому, а й на європейському та інших зовнішніх ринках.

Сільське господарство має вирішальне значення для кожної країни, оскільки забезпечує продовольчу безпеку, сприяє створенню робочих місць і стимулює розвиток сільських регіонів. Для України ж аграрний сектор відіграє особливо важливу роль, оскільки його значення виходить далеко за межі задоволення базових потреб. Цей сектор є основним драйвером економічного зростання, забезпечуючи суттєві надходження від експорту, сприяючи стабілізації національної економіки та зміцненню міжнародних зв'язків. Отже, перехід до нових моделей сільського господарства слід здійснювати з особливою увагою та ретельністю, щоб не лише зберегти досягнення аграрного сектору, а й примножити їх, забезпечуючи стійке і ефективне виробництво продовольства.

З метою підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції слід ретельно розглянути різні групи продукції з точки зору їх потенціалу на ринку Європейського Союзу. На сьогодні продукція рослинництва, зокрема зернові культури та

продукти їх переробки, демонструють високий рівень конкурентоспроможності для реалізації експортного потенціалу. До таких продуктів належать продовольча та фуражна пшениця, кукурудза, ріпак, соя і продукти її переробки, насіння соняшнику та соняшникова олія. Перспективним напрямком для досягнення необхідного рівня конкурентоспроможності є виробництво м'яса птиці, яєць, молока та молочних продуктів, свинини, овочів, меду та картоплі. Водночас, виробництво яловичини, цукру, морепродуктів та льону має обмежені перспективи для досягнення високого рівня конкурентоспроможності[2]. Для успішного виходу та функціонування на ринку ЄС необхідно враховувати стандарти якості, екологічні вимоги та інші регуляторні норми, які можуть стати додатковими факторами підвищення конкурентоспроможності української сільськогосподарської продукції.

Розвиток аграрного сектору країни зіштовхується з численними викликами та обмеженнями. На сьогоднішній день, війна стала найбільшим викликом для розвитку сільського господарства. Однією з ключових проблем є скорочення посівних площ, під впливом воєнних подій, що призвело до зменшення виробництва сільськогосподарської продукції загалом. Великі території сільськогосподарських угідь забруднені мінами та боєприпасами, що робить їх непридатними для обробки. Крім того, серйозним фактором є пошкодження інфраструктури внаслідок бойових дій. Блокада Чорноморських портів та окупація Криму, призвела до втрати можливості експорту значної частини вирощеної продукції. Відбулось ускладнення транспортування сільськогосподарської продукції як в межах України, так і за її межами. Крім того, зростання цін на дизельне паливо, добрива та інші необхідні ресурси для сільського господарства, спричинили зниження прибутковості українських фермерів та агрокомпаній, створюючи потенційну загрозу продовольчої безпеки країни[1, с.39].

Для подолання цих проблем та забезпечення конкурентоспроможності агровиробників в умовах євроінтеграції пропонуються наступні стратегічні напрями розвитку[2,3].

Залучення інвестицій та впровадження сучасних технологій є необхідною умовою для підвищення конкурентоспроможності агровиробників в умовах євроінтеграції. Комплексний підхід, що включає розвиток науково-дослідної бази, цифровізацію агробізнесу та підготовку кваліфікованих кадрів, забезпечить модернізацію аграрного сектору та підвищенню його ефективності.

Розвиток інфраструктури та логістичних систем включає, модернізацію транспортної мережі, створення сучасних логістичних

центрів, впровадження новітніх технологій та покращення логістичного менеджменту, що в свою чергу сприятиме забезпеченню стабільного та ефективного постачання сільськогосподарської продукції на внутрішні та зовнішні ринки.

Підтримка агропромислового комплексу через вдосконалення законодавства та боротьбу з корупцією. Вдосконалення законодавства, прозорість державних процедур, залучення інвестицій та підвищення ефективності державного управління сприятимуть стабільному розвитку аграрного сектору, забезпечуючи його конкурентоспроможність на міжнародному ринку.

Розвиток екологічної свідомості та сталого виробництва є невід'ємною частиною модернізації агропромислового комплексу в умовах євроінтеграції. Впровадження екологічних стандартів, раціональне використання природних ресурсів, зменшення впливу на довкілля та підвищення екологічної свідомості сприятимуть забезпеченню сталого розвитку аграрного сектору України. Це дозволить не лише зберегти природні ресурси для майбутніх поколінь, але й відповідати високим європейським стандартам та підвищити конкурентоспроможність української сільськогосподарської продукції на міжнародному ринку.

Забезпечення конкурентоспроможності агровиробників в умовах євроінтеграції є складним, але досяжним завданням. Для цього необхідно прийняти комплексний підхід та реалізувати стратегії, спрямовані на модернізацію галузі, підвищення продуктивності та забезпечення сталого розвитку. Тільки за таких умов Україна зможе зайняти гідне місце на світовому аграрному ринку і забезпечити процвітання сільськогосподарського сектору.

Інформаційні джерела

1. Петренко К. В., Золотоверх Л. В. Трансформація економічного розвитку агросектору України в умовах інтеграції до ЄС. Економічний вісник НТУУ "Київський політехнічний інститут", 28, 2024, С. 38–45. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.28.2024.302777>

2. Гринько Т., Гвініашвілі Т., Гамерська І. Управління конкурентоспроможністю сільськогосподарської продукції в умовах європейської інтеграції України. Економіка та суспільство, 56, 2023. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-64>

3. Pylypenko, A.A., Savytska, N.L., Vaksman, R.V., Uhodnikova, O.I., Schevchenko, V.S. (2019) Methodical maintenance of management of logistic activity of the trade enterprise: Economic and legal support. Journal of Advanced Research in Law and Economics, 10(6), 1723–1731. URL: <https://journals.aserspublishing.eu/jarle/article/view/4943>.